

«XALQ SUG'URTA» AJ

Тасдиқлайман

АТ «XALQ BANKI» Бошқарув раис
Ўринбосари в.б.
Г. Рашидова

2026 йил “ ”

Тасдиқлайман

«XALQ SUG'URTA» акциядорлик
Жамияти Бош директори
С.К.Мамасолиев

2026 йил “ ”

МИКРОҚАРЗ АЖРАТИЛГАН ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАРНИ БАХТСИЗ ҲОДИСАЛАРДАН ХАМДА КАСАЛЛИКЛАРДАН СУҒУРТАЛАШ БЎЙИЧА

ҚОИДАЛАРИ

(Умумий суғурта тармогининг 1-2-классига оида суғурта тури)

Мазкур, “Микроқарз ажратилган жисмоний шахсларни бахтсиз ходисалардан ҳамда касалликлардан суғурталаш бўйича Қоидалари” (кейинги ўринларда – “Қоидалар”) «XALQ SUG'URTA» акциядорлик Жамияти (кейинги ўринларда – “Суғурталовчи”), 2022 йил 25 февралда берилган СФ 00054-сонли лицензияга эга бўлган ҳолда, жисмоний шахслар билан (кейинги ўринларда – “Суғурталанувчи”), шунингдек “Халқ банки” АЖ (кейинги ўринларда – “Наф олувчи”) –қуйида кўрсатилган шартлар асосида ахборот тизимлари (кейинги ўринларда – “Ахборот тизимлари”) орқали суғурта шартномасини (кейинги ўринларда – “Суғурта шартномаси”) тузиш Қоидаларини белгилайди.

Суғурта шартномаси Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 367, 369 ва 370-моддалари асосида оммавий Оферта тартибида тузилади.

Оферта шартномаси шартларини қабул қилиш ва суғурта мукофоти Ахборот тизимлари орқали тўланган пайтдан бошлаб тузилган (аксепт қилинган) ҳисобланади (кейинги ўринларда – “Аксепт”).

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Мазкур Қоидалар шартларига кўра, ҳаёти ва соғлиғи билан боғлиқ мулкий манфаатлари суғурта объекти бўлган ва унинг фойдасига суғурта шартномаси тузилган Микроқарз олган жисмоний шахс суғурталанган шахс бўлиши мумкин. Суғурталанган шахслар суғурта полисида кўрсатилади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 370-моддасига мувофиқ Оферта шартларининг қабул қилиниши мазкур Қоидалар шартларини сўзсиз қабул қилинган деб ҳисобланади ва у билан қуйидагиларга розилик беради:

- мазкур шартлари, жумладан унда баён қилинган суғурта шартларига розилик;
- аризани тўлдиришда кўрсатилган шахсга доир маълумотлар билан суғурта фаолиятини амалга ошириш мақсадида автоматлаштирилган ёки автоматлаштирилмаган тарзда ишлов бериш йўли орқали 5 йил муддатга ишлашга, жумладан уларни йиғиш, тизимлаштириш, тўплаш, сақлаш, аниқлаштириш, улардан фойдаланиш, уларни эгасини кўрсатмаслик, блоклаш, йўқ қилишга (йўқ қилиш ҳақида хабар қилмаган ҳолда), шунингдек суғурта шартномасини бажариш, ички ҳужжат айланмасини таъминлаш мақсадида учинчи шахсларга уларни беришга розилик.

Суғурталовчи сифатида ушбу шартларига кўра Суғурталовчи билан суғурта шартномасини тузган муомалага лаёқатли ва ҳуқуқий лаёқатли жисмоний шахслар, Ўзбекистон фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий ёки вақтинча яшовчи чет эл фуқаролари бўлиши мумкин.

«XALQ SUG'URTA» AJ

Суғурта қилдирувчи Суғурталовчининг интернет ресурси воситасида Суғурта шартномасини тузиш натижасида ўз ҳуқуқи ва муомалага лаёқатлигини тасдиқлайди, шунингдек ўз зиммасига юклатилган мажбуриятлар юзасидан жавобгарликни англайди.

Суғурталовчининг интернет ресурсида онлайн тарзда Суғурта шартномасини тузиш учун Суғурта қилдирувчидан унинг электрон почта манзили ва мобил телефон рақами мавжудлиги талаб қилинади.

Суғурта қилдирувчи томонидан Суғурталовчининг интернет ресурсида Суғурта шартномасини тузиш учун зарур ва муҳим бўлган барча маълумотларни киритиш Суғурта учун ариза бўлиб ҳисобланади.

Суғурталовчи “Суғурта фаолияти тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 62- моддаси талабларига мувофиқ Суғурта қилдирувчи ва Суғурта шартномасида кўрсатилган бошқа жисмоний шахсларнинг шахсга доир маълумотлари сақланишини ва ошкор қилинмаслигини таъминлаш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

“Суғурта шартномаси” ва “Суғурта полиси” ҳаволалари бундан буён матнда бир хил аҳамиятга эга бўлади.

1.1 Асосий тушунчалар:

1.1.1. Суғурталовчи - Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига мувофиқ ва Лицензия асосида суғурта фаолиятини амалга оширадиган “XALQ SUG'URTA” AJ.

1.1.2. Суғурта қилдирувчи - Суғурталовчи билан шартларида Суғурта қилиш шартномасини тузган муомалага лаёқатли жисмоний шахс.

1.1.3. Наф олувчи – “Халқ банки” AJ ҳамда Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига кўра Суғурталанган шахснинг қонуний меросхўрлари Наф олувчилар деб тан олинади. Бошқа барча тўловлар бўйича, агар бошқа қоида белгиланмаган бўлса, Суғурталанган шахснинг ўзи Наф олувчидир.

1.1.4. Суғурта полиси – шартнома фактини тасдиқлайдиган ва Суғурта қилдирувчи суғурта мукофотини тўлаганидан кейин унга бериладиган ҳужжат.

1.1.5. Суғурта ходисаси – ушбуда назарда тутилган рўй берган ходиса бўлиб, у юз бериши билан Суғурталовчининг суғурта таъминотини тўлаш мажбурияти юзага келади.

1.1.6 Суғурта даври – Суғурта полисида кўрсатилган суғурта амал қиладиган вақт даври.

1.1.7. Суғурта суммаси - муайян сумма бўлиб, суғурталовчи суғурта товонини (суғурта тўловини) суғурта шартномаси бўйича ушбу сумма доирасида тўлаш мажбуриятини ўз зиммасига олади;

1.1.8. Суғурта мукофоти – суғурта қилдирувчи томонидан суғурталовчига суғурта шартномасида шарт қилиб кўрсатилган тартибда ва муддатларда миллий валютада ёки чет эл валютасида тўланадиган суғурта учун тўлов;

1.1.9. Суғурта товони (суғурта тўлови) — суғурта шартномасида назарда тутилган суғурта ходисаси юз берганда суғурта қилдирувчига, суғурталанган шахсга (наф олувчига) ҳар бир суғурталанган шахс учун суғурта суммаси доирасида тўланадиган пул маблағлари суммаси;

1.1.10. Суғурталанган шахс – ҳаёти ва соғлиғи билан боғлиқ мулкӣ манфаатлари суғурта объекти бўлиб ҳисобланадиган ва ушбу Шартнома унинг фойдасига тузилган жисмоний шахс.

1.1.11. Бахтсиз ходиса – Суғурта қилдирувчининг/Суғурталанган шахснинг тан жароҳатини ёки организмнинг ички ва ташқи функцияларининг бошқача бузилишини ёки ўлимини келтириб чиқарган, касаллик ёки даволаш муолажаларининг оқибатлари

бўлмаган ва Суғурта қилдирувчининг/Суғурталанган шахснинг ва/ёки Наф олувчининг иродасига боғлиқ бўлмаган ҳолда суғурта даврида юз берган, тасодифан, қисқа муддатли ташқи ҳодиса.

1.1.12. Касаллик — организмга ташқи ёки ички муҳитнинг зарарли омиллари таъсир этганда рўй берадиган патологик жараён.

1.1.13. Суғурта ҳудуди – Ўзбекистон Республикасининг ҳудуди.

1.1.14. Соғлиқнинг турғун бузилиши (ногиронлик) – Суғурталанган шахснинг умумий иш қобилиятини доимий тўлиқ йўқотилиши билан белгиланадиган, даволаш жараёнида турғун ва қайтариб бўлмайдиган табиатга эга бўлган, Суғурта даври давомида юзага келадиган, ушбу Шартномада назарда тутилган бахтсиз ҳодиса ҳамда касалликлар оқибатларидан келиб чиқадиган ҳолати.

1.1.15. Суғурта ҳодисаси тўғрисида далолатнома – Суғурта қилинган шахс билан юз берган ҳодиса Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисаси деб тан олинганида Суғурталовчи ва Суғурта қилдирувчи/Суғурталанган шахс/Наф олувчи (Шартнома шартларига боғлиқ ҳолда) томонидан тузиладиган ва суғурта тўловини тўлаш учун асос бўлиб хизмат қиладиган ҳужжат.

1.2. Суғурта шартномасини тузиш ва унинг кучга кириши тартиби:

1.2.1. Суғурталовчи томонидан Суғурта қилдирувчига суғурта хизматларини сотиш ва кўрсатиш шартларини белгилайдиган электрон ҳужжат бўлиб ҳисобланади;

1.2.2. Суғурта шартномаси (суғурта полиси) Суғурта қилдирувчи томонидан Суғурталовчига ахборот тизимларидан фойдаланган ҳолда такдим этилган маълумотлар асосида шаклланади;

1.2.3. Суғурта қилдирувчи электрон аризининг тўлдирилиши шарт бўлган катакларини мустақил ва аризада кўрсатилган ҳужжатларнинг аслидаги маълумотларга қатъий мувофиқ ҳолда тўлдирилади;

1.2.4. Суғурта қилдирувчи аризада кўрсатилган ҳужжатларнинг ишончилиги ва аслига тўғри эканлиги учун зиммасига жавобгарликни олади, шунингдек аризада кўрсатилган ҳужжатларни уларнинг аслига мувофиқ бўлмаганида суғурта ҳодисаси юз берган тақдирда, Суғурталовчи суғурта товони тўлашни рад этиш ҳуқуқига эга эканлигига рози бўлади;

1.2.5. Аризада кўрсатилган ва унга киритилган ҳужжатларнинг маълумотлари автоматик равишда Суғурта шартномасига (Суғурта полисига) киритилади.

1.2.6. Қоидаларда ва Офертада таклиф қилинадиган суғурта шартларига рози бўлган тақдирда, Суғурта қилдирувчи Суғурталовчининг ахборот тизимида ўз розилигини тасдиқлайди ва Суғурта шартномасини тузиш учун аризани (бундан буён матнда Ариза деб юритилади) Суғурталовчининг ахборот тизимидан фойдаланган ҳолда онлайн тарзда тўлдиришга киришади.

1.2.7. Аризани тўлдиришда Суғурталовчи учун суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимолини аниқлашда муҳим аҳамиятга эга бўлган барча зарур маълумотларни ва суғурта ҳодисаси юз беришидан кўрилиши мумкин бўлган зарарлар миқдорини (суғурта таваккалчилигини) кўрсатиш талаб қилинади. Барча маълумотлар ҳужжатларнинг аслига қатъий мувофиқликда кўрсатилиши керак.

1.2.8. Ариза тўлдирилганидан кейин, Суғурталовчининг ахборот тизими томонидан “Суғурта мукофотини тўлаш ва Суғурта полисини расмийлаштириш” тугмасидан фойдаланишга автоматик тарзда рухсат берилади.

1.2.9. Суғурта шартномаси тарафлари Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта полисининг олиниши суғурта шартномаси (суғурта полиси) лозим даражада имзоланганлигини тасдиқлайди.

1.2.10. Суғурта қилдирувчининг суғурта мукофотини тўлаганлиги факти Суғурталовчининг ахборот тизими томонидан тасдиқланган сана Оммавий акцепт қилинган ва Суғурта шартномаси тузилган санадир.

1.2.11. Суғурталовчининг мажбуриятлари (суғурта бошланиши) суғурта мукофоти тўланган пайтдан бошлаб кучга киради ва тўланган давр учун амал қилади.

1.3. Суғурта шартномаси (полислари) бўйича тўловни (мукофоти) амалга ошириш тартиби:

1.3.1. Суғурта шартномаси (полиси) бўйича тўловни амалга ошириш Суғурталовчи томонидан қўлланиладиган ахборот (онлайн) тизимларидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади;

1.3.2. Тўлов тизимининг ҳимояланган каналига кейинги қайта йўналтириш учун ариза қабул қилинганлигини тасдиқлаш Суғурталовчи томонидан Суғурта қилдирувчи аризани тўлдираётганида кўрсатиб ўтган мобил телефон рақамига СМС-хабарни жўнатиш йўли билан амалга оширилади;

1.3.3. СМС-хабар тасдиқлаш коди билан бирга олинганидан кейин Суғурта қилдирувчи электрон тўлов тизимини танлаши зарур, ундан кейин у суғурта мукофотининг ҳисобланган суммасини Суғурталовчининг ҳисоб рақамига ўтказиш учун танланган тўлов тизимининг сайтига автоматик тарзда қайта йўлланади;

1.3.4. Суғурта полиси қиймати тўланганлиги ҳақидаги тасдиқ олинганидан кейин Суғурталовчининг ахборот тизими Суғурта полисини расмийлаштиришни электрон шаклда автоматик тарзда амалга оширади, уни Суғурта қилдирувчининг электрон почта манзилига йўллайди ва ундан кейин Суғурта полисининг серияси ва рақами, Суғурта полиси электрон тарзда жўнатилганлиги факти ҳақидаги маълумотларни ичига олган СМС-хабар жўнатилиши йўли билан Суғурта қилдирувчини хабардор қилади.

1.3.5. Суғурталовчи тўлов провайдерининг ҳаракатлари/ҳаракатсизлиги учун, шунингдек Суғурта қилдирувчининг электрон тўловлар тизими ва интернет орқали тўлаш билан боғлиқ зарарлари ва таваккалчиликлари учун жавобгар бўлмайди.

1.3.6. Суғурта мукофотини банк картаси билан тўлаш бевосита Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) -карта эгаси томонидан амалга оширилиши керак. Агар Суғурта қилдирувчи банк картасини тўлов тўлаш учун бошқа шахсга берган бўлса, Суғурта қилдирувчи бу билан боғлиқ барча таваккалчиликларни ўз зиммасига олади ва мазкур ҳолатда суғурта мукофотини тўлаш Суғурта қилдирувчи томонидан амалга оширилган деб ҳисобланишига рози бўлади.

1.3.7. Суғурталовчининг ахборот тизимида “Суғурта мукофотини тўлаш ва Суғурта полисини расмийлаштириш” тугмасини босиш билан, шунингдек шакллантирилган суғурта мукофотини тўлаган ҳолда йўлланган шахс Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 370-моддасига мувофиқ мазкур шартларига рози эканлигини билдиради.

1.4. Суғурта шартномасини (суғурта полисини) Суғурта қилдирувчининг ташаббусига кўра муддатидан илгари тугатиш. Суғурта мукофотини қайтариш:

1.4.1. Суғурта шартномаси, агар у кучга кирганидан кейин суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимоли йўқолган ва суғурта хавфининг мавжуд бўлиши суғурта ҳодисасидан бошқа ҳолатлар бўйича тугаган бўлса, тузилган муддати келишидан олдин бекор бўлади.

1.4.2. Суғурта шартномаси ушбу шартноманинг 1.4.1 бандида кўрсатилган ҳолатлар бўйича муддатидан олдин бекор бўлганда, суғурталовчи суғурта мукофотининг бир қисмини суғурта амал қилган вақтга мутаносиб равишда олиш ҳуқуқига эга.

1.4.3. Суғурта полисини Суғурта қилдирувчининг ташаббусига кўра муддатидан

илгари тугатиш Суғурталовчининг манзилига бекор қилиш ҳақидаги ёзма аризани йўллаш орқали амалга оширилади.

2. СУҒУРТА ҲОДИСАСИ

2.1. Ушбуда кўрсатилган шартлар ва истисноларга мувофиқ расмийлаштирилган суғурта полиси асосида, суғурталанган шахснинг ногиронлиги, жисмоний шикастланиши ёки ўлимига олиб келадиган бахтсиз ҳодисалар (ишда ва уйда), касалликлар натижасида суғурталанган шахснинг 1-2-гурух ногиронлиги ёки ўлимига олиб келадиган суғурта ҳодисалари деб тан олинади.

2.2. Суғурта даврида ва ҳудуд доирасида содир бўлган, юз бериши билан Суғурталовчининг Суғурта товонини тўлаш мажбурияти юзага келадиган битта ёки бир нечта ўзаро боғланган ҳодисалар (суғурта таваккалчиликлари) суғурта ҳодисаси деб тан олинади.

2.3. Мазкур Қоидаларнинг 2.1., 2.2-бандларда кўрсатилган ҳодисалар, агар улар Шартноманинг амал қилиш муддати давомида рўй берган бўлса ва қонунчиликда белгиланган тартибда тегишли органлар томонидан берилган ҳужжатлар билан тасдиқланган бўлса, суғурта ҳодисаси деб эътироф этилади.

3. УМУМИЙ ИСТИСНОЛАР

3.1. Ушбу Қоидаларнинг 2.1. бандда кўрсатилган ҳодисаларга тўғридан-тўғри ёки билвосита олиб келган қуйидаги сабаблар суғурта ҳодисаси сифатида тан олинмайди:

а) ҳар қандай тавсифдаги ҳарбий ҳаракатлар (уруш эълон қилинганлиги ёки қилинмаганлигидан қатъий назар), террорчилик ҳаракатлари, фуқаролар урушлари, инқилоб, кўзғолон ёки бошқа шунга ўхшаш тартибсизликлар, шу жумладан ички тартибсизликлар (митинглар, ғалаёнлар, иш ташлашлар, намойишлар);

б) ядро портлаши, радиация ва радиоактив зарарланиш;

в) Суғурта қилдирувчининг/Суғурталанган шахснинг суғурта ҳодисаси юз беришига қаратилган қасддан содир этилган ҳаракатлари ва/ёки ҳаракатсизлиги, мазкур шахслар бундай ҳаракатларни амалга ошириш пайтида муомалага лаёқатли ёки муомалага лаёқатсиз бўлишидан қатъий назар, бундан улар томонидан ўз фуқаролик бурчини бажариш ёки Суғурта қилдирувчининг/Суғурталанган шахснинг ёки учинчи шахсларнинг ҳаёти, соғлиғи, шаъни ва кадр- қимматини ҳимоя қилиш билан боғлиқ ҳаракатлар мустасно;

г) Суғурталанган шахснинг расмий спорт тадбирларида (мусобақаларида) ёки спорт билан профессионал тарзда мунтазам шуғулланиш (машқлар, кўرғазмали чиқишлар, йиғинлар ва бошқалар) билан боғлиқ бошқа тадбирларда иштирок этиши, турли учувчи аппаратлардан фойдаланиш, парашют билан сакраш, шунингдек ҳаёт ва соғлиқ учун бевосита юқори хавф билан боғлиқ бошқа тадбирлар;

д) Суғурталанган шахснинг алкоголь таъсирида мастлик ҳолатида бўлиши/заҳарланиши ёхуд наркотик ёки токсик мастлик ҳолатида бўлиши ва/ёки заҳарланиши.

Ушбу Шартнома шартларига мувофиқ Суғурталанган шахснинг мастлик ҳолатини аниқлаш учун тиббий кўрикдан ўтишни рад этиши мазкур кичик бандда кўрсатилган ҳолатлар мавжудлигига тенглаштирилади;

е) Суғурталанган шахснинг ҳар қандай алкоголь ўрнини босувчиларни, наркотик, психотроп ва токсик моддаларни ихтиёрий равишда истеъмол қилиши ва ушбу омиллар билан боғлиқ ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги), тегишли малакага эга бўлган шифокорнинг кўрсатмаларига аниқ риоя қилган ҳолда дори воситаларини қабул қилиш бундан мустасно;

ж) Суғурталанган шахснинг ўзини ўзи ўлдириши ёки ўзини ўзи ўлдиришга суиқасд қилиши, Суғурта шартномаси ушбу пайтга келиб икки йилдан ортиқ амал қилган ҳолат бундан мустасно;

з) хавфсизлик техникаси, меҳнат муҳофазаси қоидалари ва саноат санитарияси нормаларининг қўпол бузилиши;

к) портлаш хавфи ва енгил алангаланувчан материаллар билан ишлаш.

3.2. Қуйидагилар суғурта ҳодисалар деб ҳисобланмайди:

- ОИТС, ҳар қандай таносил касалликлари;

- Ушбу Шартноманинг 3.1-бандида кўрсатилган ва унинг юзасидан Суғурта қилдирувчи, Суғурталанган шахс ва/ёки Наф олувчи Суғурталовчига била туриб ёлғон маълумотларни тақдим этган ҳодисалар суғурта ҳодисалари бўлмайди.

3.3. Суғурталовчи Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган ҳолларда суғурта тўловини амалга оширишдан озод қилинади.

4. ТАРАФЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

4.1. Суғурталовчи Суғурта қилдирувчи томонидан ахборот тизимида ҳамма фойдалана оладиган шаклда тақдим этилган маълумотлар учун жавобгар бўлмайди.

4.2. Суғурталовчи унинг ваколати доирасидан ташқарида бўлган ҳодисалар ва ҳолатлар натижасида юзага келган салбий оқибатлар учун, шунингдек учинчи шахсларнинг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) учун, айнан эса қуйидагилар учун жавобгар бўлмайди:

- Суғурта қилдирувчи томонидан тақдим этилган маълумотлар ва ҳужжатлар ишончсизлиги, етарли бўлмаганлиги ва ўз вақтида берилмаганлиги оқибатида ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажариш мумкин бўлмаган ёки Суғурта қилдирувчи томонидан мазкур шартлари ёки ҳужжатларга талаблар бузилган тақдирда;

- ҳужжатларнинг ҳақиқийлиги ва тўғри расмийлаштирилганлиги (улардаги маълумотларнинг ишончлилиги ва тўлиқлиги) учун;

- алоқа линиялари ишининг бузилиши сабаблари бўйича Суғурта қилдирувчи томонидан полисни расмийлаштириш мумкин бўлмаганда, Суғурта қилдирувчининг ускуналари носоз бўлганида;

4.3. Тарафлар ушбу бўйича ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажармаганлиги ва/ёки лозим даражада бажармаганлиги учун мазкур Қоидаларда ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ва шартларда жавобгар бўлади.

4.4. Енгиб бўлмас куч (форс-мажор) ҳолатлари юз берган тақдирда, Тарафлар ушбу бўйича ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун жавобгарликдан озод қилинади.

4.5. Мазкур Қоидаларнинг бирор-бир шартлари Суд томонидан ҳақиқий эмас деб тан олинishi қолган қоидаларнинг ҳақиқий эмаслигини келтириб чиқармайди.

5. ТАРАФЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

5.1. Суғурта қилдирувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) Суғурта шартномаси доирасида Суғурталовчи маслаҳатларини олиш;

б) суғурта ҳодисаси юз берган тақдирда, Суғурталовчидан мазкур Суғурта шартномаси бўйича ўз зиммасига олган мажбуриятларни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ва ҳажмда бажарилишини талаб қилиш.

5.2. Суғурта қилдирувчи қуйидагиларни бажариши шарт:

а) суғурта мукофотини ушбу билан белгиланган тартибда ва муддатларда тўлаш;

б) суғурта ҳодисаси рўй бериш эҳтимолини олдини олиш мақсадида барча

чораларни кўриш;

- в) Суғурта шартномаси доирасида суғурта товонини тўлаш талабини Суғурталовчига асослаб бериши мумкин бўлган суғурта ходисаси юз берганида, Суғурталовчини бу ҳақда кўрсатилган исталган усулда хабардор қилиши;
- е) техник ва ёнгин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилиш;

5.3. Суғурталовчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) Суғурталовчи/Наф олувчи томонидан тақдим этилган маълумотларни, шунингдек, Суғурта қилдирувчи ва Наф олувчи томонидан мазкур талаблари ва шартларига мувофиқлигини текшириш;

б) қуйидаги ҳолларда суғурта қопламасини тўлашни рад этиши, агар Суғурта қилдирувчи ёки Суғурталанган шахс ёки Наф олувчи:

- рўй берган бахтсиз ҳодиса, касалликлар ҳақида Суғурталовчига ўз вақтида хабар бермаса;

- ҳодисани суғурта ходисаси деб тан олиш учун зарур бўлган ҳужжатлар ва маълумотларни тақдим этмаса, шунингдек суғурталовчининг талабига биноан 3 ой мобайнида бундай ҳодисанинг Суғурталанган шахснинг ногиронлиги, жисмоний шикастланиши (жароҳатланиши) ёки ўлими билан сабабий боғлиқлигини аниқламаса, ёки ёлгон далиллар ва маълумотларни тақдим этган бўлса.

в) Суғурта қилдирувчи томонидан мазкур нинг 5.2. (в) бандида назарда тутилган мажбурият бажарилмаган тақдирда, Суғурта шартномаси бекор қилинишини ва мазкур Шартноманинг бекор қилиниши натижасида етказилган зарарларни қоплашни талаб қилиш;

г) суғурта ходисаси юзага келиши эҳтимолини камайтиришга йўналтирилган огоҳлантирувчи тадбирларни ўтказиш;

д) жабрланувчи Суғурталанган шахсга унинг ҳолатини текшириш ва унинг касаллик тарихини ўрганиш учун ўзининг ишончли шифокор-экспертини юбориш;

е) агар баён қилинган ҳодиса юзага келишига олиб келган ҳолатларга нисбатан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан Суғурта қилдирувчига, Суғурталанган шахсга ёки Наф олувчига қарши жиноят иши қўзғатилган бўлса, суғурта тўлови тўғрисида қарор қабул қилинишини тергов ва/ёки суд жараёни якунланишига қадар кечиктириш;

ж) суғурта мукофотини тўлаш 30 (ўттиз) календарь кунидан ортиқ муддатга кечиктирилган тақдирда, ушбу Офертанинг амал қилиниши бир тарафлама тартибда бекор қилиш.

5.4. Суғурталовчи қуйидагиларни бажариши шарт:

а) ушбу Шартномада белгиланган муддатларда Суғурта полисини бериши;

б) барча зарур ҳужжатлар олинганидан кейин ушбу Шартномага мувофиқ баён қилинган ҳодисани суғурта ходисаси деб тан олиш/тан олмаслик, суғурта тўловини амалга ошириш, бирор- бир пул маблағларини тўлашни кечиктириш ёки рад этиш тўғрисида қарор қабул қилиши;

в) суғурта тўлови ҳақида ижобий қарор қабул қилинган тақдирда, ушбу Шартномада белгиланган муддатда суғурта тўловини амалга ошириш;

г) ушбу Шартнома амал қилиши даврида суғурта масалалари бўйича маслаҳат бериш;

д) суғурта даврида Суғурта қилдирувчидан/Суғурталанган шахсдан/Наф олувчидан олинган ахборотнинг махфийлигига риоя қилиши, бундан Суғурталовчи Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ давлат органларига ахборот тақдим этиши шарт бўлган ҳоллар мустасно.

6. СУҒУРТА ХОДИСАСИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ

6.1. Суғурта ходисаси белгиларига эга ходиса юз берганида Суғурта қилдирувчи (Суғурталанган шахс/Наф олувчи) куйидагиларни бажариши шарт:

а) имкон юзага келиши билан дарҳол, аммо суғурта ходисаси белгиларига эга ходиса юз берган пайтдан 30 (ўттиз) кундан кечикмай Суғурталовчига мазкур ходиса юзага келишига таъсир кўрсатган сабаблар ва ҳолатларни кўрсатган ҳолда ёзма аризани юбориши;

б) ушбу Қоидаларнинг 6-бўлимида кўрсатилган ҳужжатлар Суғурта қилдирувчи томонидан объектив сабабларсиз 3 (уч) календарь оyi ичида тақдим этилмаган тақдирда, Суғурталовчи содир бўлган воқеани суғурта ходисаси деб тан олмасликка ва суғурта таъминотини тўлашни рад этишга ҳақли.

6.2. Суғурталовчи суғурта товони тўловини суғурталанган шахснинг ёки Наф олувчининг суғурта ходисаси ҳақидаги ёзма аризаси ва унга илова қилинган – мазкур нинг 6.3.-бандда кўрсатилган тасдиқловчи ҳужжатлар асосида амалга оширади.

Суғурта товонини тўлаш тўғрисидаги ариза билан бир қаторда Суғурталовчи куйидаги ҳужжатларни тақдим этиши шарт:

6.2.1. Суғурта қилинган шахс тан жароҳати олганида ва/ёки соғлиғи бошқача тарзда бузилганида:

а) Суғурта полисининг асли;

б) шахсни тасдиқловчи ҳужжат;

в) ташҳиси, сабаблари ва бошқалар баён қилинган ҳолда тиббиёт муассасасидан олинган маълумотнома;

г) агар Суғурталанган шахс/Наф олувчи транспорт воситасини бошқарган бўлса, ЙТХ да алкоголь таъсирида, наркотик ёки токсик мастлик ҳолатинининг мавжуд эмаслиги тўғрисидаги тиббий хулоса.

д) агар Суғурталанган шахс бахтсиз ходиса натижасида жисмоний шикастланиш (жароҳат) олган бўлса, рентген суратларидан нусха (суяк синиш ҳолатида).

6.2.2. Суғурта қилинган шахснинг соғлиғига барқарор путур етканида (ногирон бўлиб қолганида):

6.2.1-банди бўйича тақдим этилган ҳужжатларга қўшимча равишда Суғурталовчига ногиронлик даражаси кўрсатилган ҳолда ваколатли давлат органининг хулосаси тақдим этилади;

6.2.3. Суғурта қилинган шахс вафот этганида ушбу шартномада тайинланган Наф олувчи мавжуд бўлганида:

а) Суғурта полисининг асли;

б) Наф олувчи шахсини тасдиқловчи ҳужжат;

в) ўлим тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси;

г) агар Полисда Наф олувчи кўрсатилмаган бўлса, Наф олувчи сифатида Суғурта қилинган шахснинг меросхўрлари тайинланади, улар мавжуд бўлмаганида Суғурта қилдирувчи Наф олувчи бўлиб ҳисобланади.

6.3. Аризага куйидаги ҳужжатлар илова қилинади:

- суғурталанган шахснинг паспортининг асли ва нусхаси;

- стационар беморнинг тиббий картасидан кўчирманинг асл нусхаси (чиқариш хулосаси) (хабар қилинган ходиса бўйича дастлабки даволаниш кунидан бошлаб) ва/ёки тиббий муассаса томонидан тасдиқланган стационар беморнинг тиббий дафтарининг нусхаси (хабар берилган кундан бошлаб). Амбулатор даволаниш учун - амбулатор беморнинг тиббий картасидан кўчирманинг асл нусхаси (эълон қилинган ходиса бўйича

дастлабки ташриф буюрилган кундан бошлаб) ва/ёки суғурталанган шахснинг тиббий муассаса томонидан тасдиқланган амбулатор тиббий картасининг нусхаси (хабар берилган кундан бошлаб). Тиббий маълумотноманинг нусхаси тиббиёт ходими томонидан тасдиқланган бўлиши керак (ушбу ваколатларни тасдиқловчи хужжатлар илова қилинган ҳолда) ва тиббий муассасанинг муҳри бўлиши шарт;

- суғурталанган шахс бахтсиз ҳодиса натижасида вафот этган тақдирда, ўлимнинг белгиланган сабабини кўрсатган ҳолда ўлим тўғрисидаги гувоҳноманинг асли ва нусхаси;

- ўлим сабабини аниқлаш учун Суғурталовчининг талабига кўра мансабдор шахс томонидан тасдиқланган суд-кимёвий, суд-биологик, гистологик тадқиқотлар натижалари билан суд-тиббий экспертиза хулосасининг нусхаси ва Ички ишлар вазирлигининг муҳри; Прокуратура ёки тиббий муассасанинг муҳри босилган ўлимдан кейинги экспертиза хулосасининг нусхаси;

- бахтсиз ҳодиса натижасида Суғурталанган шахс жисмоний шикастланиш (жароҳат) олган тақдирда, рентген суратлари;

- бахтсиз ҳодиса пайтида алкоғол, гиёҳвандлик ёки токсик заҳарланиш йўқлигини тасдиқловчи тиббий маълумотнома, агар суғурталанган шахс / наф олувчи транспорт воситасини бошқарган бўлса;

- Суғурталанган шахсга ногиронлик белгиланса, кўрсатилган хужжатларга кўшимча равишда ваколатли давлат органининг ногиронлик даражасини кўрсатадиган хулосаси.

6.4. Суғурталовчи мазкур Қоидаларнинг 3-бўлимида кўрсатилган ходисалар натижасида суғурта ҳодисаси юзага келиши эҳтимолини истисно этиш учун кўшимча хужжатларни талаб қилиши мумкин.

6.5. Суғурта ҳодисаси белгиларига эга ҳодиса сабаблари ва ҳолатларини кўрсатувчи хужжатларга асосланган ҳолда Суғурталовчи томонидан мазкур ҳодисани суғурта ҳодисаси деб тан олиш ёки тан олмаслик ҳақида қарор чиқарилади. Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисаси тан олинган тақдирда, тарафлар томонидан Суғурта ҳодисаси ҳақида далолатнома тузилади ва имзоланади, унда тўланиши лозим бўлган сумма белгиланади.

6.6. Суғурталовчининг суғурта товонини тўлашни рад этиш тўғрисидаги қарори барча хужжатлар тақдим этилганидан кейин 15 (ўн беш) кундан кечикмай Суғурта қилдирувчига/ Суғурталанган шахсга/Наф олувчига хабар қилиниши ва рад этиш сабабларининг асослантирилган изоҳини ўз ичига олиши керак.

6.7. Агар бахтсиз ҳодиса юз бериши факти бўйича жиноят иши, фуқаролик иши ёки маъмурий жазо қўллаш тўғрисида иш кўзгатирилган бўлса, Суғурталовчи тўланиши лозим бўлган суммани тўлаш ҳақидаги масалани ҳал қилишни ваколатли органлар томонидан тегишли қарор қабул қилиниши пайтига қадар кечиктириш ҳуқуқига эга.

6.8. Суғурта ҳодисаси юз берганлигини исботлаш Суғурта қилдирувчи/Суғурталанган шахс/Наф олувчи зиммасида бўлади.

6.9. Суғурта товони Суғурта ҳодисаси далолатномаси имзоланган кундан бошлаб 5 (беш) банк куни ичида амалга оширилади.

7. СУҒУРТА ТОВОНИНИ ТўЛАШ ТАРТИБИ

7.1. Суғурталанган шахс тан жароҳати олганда ва/ёки соғлиғига бошқа зарар етганда “Суғурта тўловлари жадвали” га мувофиқ суғурта суммасига нисбатан фоизларда тўланади. (Мазкур Қоидаларга 1-илова)

“Суғурта тўловлари жадвали” га киритилмаган ташхис қўйилган тана жароҳати олинганда, тўлов Суғурталовчининг ишончли шифокор-мутахассисининг хулосасига

«XALQ SUG'URTA» AJ

асосан “Суғурта тўловлари жадвали” нинг тан жароҳатига тўғри келадиган, тегишли бўлимида кўрсатилган максимал тўлов миқдори чегарасида амалга оширилади.

7.2. Суғурталанган шахсга бахтсиз ҳодиса юз берган кундан эътиборан олти ой ичида ногиронлик гуруҳи белгиланган тақдирда, суғура тўлови суғурта ҳодисалари муносабати билан илгари тўланган суммаларни ҳисобга олган ҳолда, аммо персонал суғурта суммасидан кўп бўлмаган миқдорда қуйидаги тартибда тўланади:

- Суғурталанган шахсга I гуруҳ ногиронлиги белгиланганида – персонал суғурта суммасининг 100% миқдорида;

- Суғурталанган шахсга II гуруҳ ногиронлиги белгиланганида – персонал суғурта суммасининг 80% миқдорида;

7.3. Суғурталанган шахс вафот этган тақдирда суғурта тўловининг суммаси Суғурталанган шахсга илгари тўланган суғурта таъминотини айириб ташлаган ҳолда мазкур Суғурталанган шахс учун белгиланган персонал суғурта суммасининг 100 фоизини ташкил этади.

7.4. Суғурталовчи томонидан Суғурта даври мобайнида айнан битта Суғурталанган шахс билан юз берган битта ёки бир нечта суғурта ҳодисалари бўйича амалга оширилган суғурта тўловининг умумий суммаси унинг персонал суғурта суммасидан ошмаслиги лозим.

7.5. Суғурта тўлови Суғурта ҳодисаси тўғрисида далолатнома имзоланган кундан эътиборан 5 (беш) банк куни ичида амалга оширилади.

8. БОШҚА ШАРТЛАР

8.1. Тарафлар ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўлади.

8.2. Суғурта шартномасидан келиб чиққан барча низолар ва келишмовчиликлар тарафларнинг музокаралари йўли билан ҳал қилинади, музокаралар йўли билан келишувга эришилмаган тақдирда, Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда ҳал қилинади.

**Сугурталанган шахсларнинг ҳаёти ва соғлиғига
етказилган зиён ўрнини қоплаш бўйича тўловлар
ЖАДВАЛИ**

Модда	Шикастланиш характери	Қоплана- диган зиён миқдори, %
МАРКАЗИЙ ВА ПЕРИФЕРИК НЕРВ ТИЗИМИДА		
1.	Бош чаноғи суяқларининг синиши:	
	а) чанок гумбази суяқларининг ташқи пластинкаси синиши	5
	б) чанок гумбази суяқларининг синиши	15
	в) чанок асоси суяқларининг синиши	20
	г) чанок гумбази ва асоси суяқларининг синиши	25
	д) суяқларнинг очик синишларида қўшимча равишда тўланади	5
2.	Бош чаноғи ички шикастланиши гематомалари:	
	а) эпидурал гематома	20
	б) субдурал гематома	25
	в) субарахноидал	15
	г) субарахноидал	50
3.	Бош мия моддасининг мажақланиши	10
4.	Бош миянинг лат ейиши	5
5.	Бош мия чайқалиши	
	Изоҳ: <i>1. Агар бош чаноғи-мия шикастланиши муносабати билан чаноқнинг пармаланиши ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча сугурта товони тўланади. 2. Агар бош чаноғи-мия шикастланиши натижасида 1–5-бандларда санаб ўтилган шикастланишлар юз берса, сугурта товони уларнинг ҳар бирини ҳисобга олган ҳолда қўшимча йўли билан тўланади.</i>	
6.	Нейротроп захарлар билан тасодифан захарланиш, кана чақишидан ёки эмлашдан кейинги энцефалит (энцефаломиелит), электр токидан, атмосфера электридан шикастланиш, стационар даволанишда қокшол:	
	а) 7 кунгача, охириги кун кирган ҳолда	5
	б) 21 кунгача, охириги кун кирган ҳолда	10
	в) 30 кунгача, охириги кун кирган ҳолда	15
	г) 30 кундан ортик	25
7.	Ҳар қандай даражада орка миянинг, шунингдек умуртка поғонаси биринчи бўлмасининг шикастланиши:	
	а) чайқалиши	5
	б) лат ейиши	10
	в) қисман узилиши, эзилиши, полиомиелит	50
	г) орка миянинг тўлик узилиб қолиши	100
8.	Бош чаноғи-мия нервларининг периферик шикастланиши	10
9.	Бўйин, елка, бел, думғаза боғламлари ва улар нервларининг шикастланиши:	
	Боғламларнинг шикастланиши:	
	а) травматик плексит	10
	б) боғламларнинг қисман узилиши	40
	в) боғламларнинг узилиб қолиши	70
	Нервларнинг даражали шикастланиши:	
	г) билак суяги бўғини, болдир суяги билан товон суягини бирлаштирувчи бўғинда	10
	д) билакда, болдирда	20
	е) елка, тирсак бўғини, тос суяги, тизза бўғинида	40
	Изоҳ. Қўл панжаси ёки оёқ кафти суяги даражасида нервларнинг шикастланиши сугурта товонини тўлаш учун асос бўлмайди.	
КҮРИШ ОРГАНЛАРИДА		
10.	Кўзлардан бирида аккомодация фалажлиги	15
11.	Кўзлардан бирида геманопсия (кўзлардан бирида кўриш майдони ярмининг йўқолиши)	15
12.	Кўзлардан бирида кўриш майдонининг торайиши:	
	а) ноконцентрик	10
	б) концентрик	15
13.	Кўзлардан бирида пульсацияланувчи экзофтальм	20

14.	Кўз соккасининг тешиб ўтувчи шикастланиши, иридокциклит, хориоретинит, чандикли трихиаз, ковокнинг буралиб қолиши, кўз рангдор пардасининг нуксони, кўз қорачиғи шаклининг ўзгариши (16-бандга 2-изохга қаранг)						10
15.	Кўзлардан бирида ёш ўтказиш йўллари фаолиятини бузилиши						10
16.	II-III даражадаги куйишлар, кўз соккасининг тешиб ўтмаган шикастланиши, гемофтальм, кўз гавхарининг силжиши, кўз соккаси ва кўз чаноғида номагнитли бегона жисмлар, конъюктивит, кератит, кўз соккаси пардаларида кўриш пасайишини келтириб чиқармаган чандиклар						5
	<p>Изох:</p> <p>1. Кўзнинг олдинги камерасига патологик ўзгаришларни келтириб чиқармаган қон қуйилиши (гифема) суғурта товонини тўлаш учун асос бўлмайди.</p> <p>2. Агар битта шикастланиш натижасида 14, 16-бандларда санаб ўтилган бир нечта шикастланишлар юз берса, суғурта товони бир қарра миқдорда тўланади.</p> <p>3. Агар кўзнинг шикастланиши 10–16-бандларда санаб ўтилган патологик ўзгаришларнинг ривожланишини ва кўриш ўткирлиги пасайишини келтириб чиқарса, суғурта товони барча шикастланишларнинг оқибатларини ҳисобга олган ҳолда қўйиш йўли билан тўланади.</p>						
17.	Ҳар қандай кўриш хусусиятига эга бўлган ягона кўзнинг ёки ҳар қандай кўриш хусусиятига эга бўлган ҳар иккала кўзнинг кўриш қобилиятини тўлик йўқотилишини келтириб чиқарган шикастланиши						100
18.	Шикастланиш натижасида, кўриш қобилиятига эга бўлмаган кўз соккасини олиб ташланиши						10
19.	Кўз косасининг синиши						15
20.	Кўриш ўткирлигининг пасайиши (жадвалга қаранг)						
		Кўриш ўткирлиги			Кўриш ўткирлиги		
		шикастланишга қадар	шикастланишдан кейин	Тўланиши лозим бўлган суғурта товонининг миқдори (%)	шикастланишга қадар	шикастланишдан кейин	Тўланиши лозим бўлган суғурта товонининг миқдори (%)
		1,0	0,9	5	0,6	0,5	5
			0,8	5		0,4	5
			0,7	5		0,3	10
			0,6	5		0,2	10
			0,5	10		0,1	15
			0,4	10		0,1 дан паст	20
			0,3	15		0,0	25
			0,2	20		0,4	5
			0,1	30		0,3	5
			0,1 дан паст	40		0,2	10
		0,9	0,8	5	0,5	0,1	10
			0,7	5		0,1 дан паст	15
			0,6	5		0,0	20
			0,5	10		0,3	5
			0,4	10		0,2	5
			0,3	15		0,1	10
			0,2	20		0,1 дан паст	15
			0,1	30		0,0	20
			0,1 дан паст	40		0,2	5
			0,0	50		0,1	5
		0,8	0,7	5	0,4	0,1 дан паст	10
			0,6	5		0,0	20
						0,2	5
						0,1	5
		0,8	0,7	5	0,3	0,1 дан паст	10
			0,6	5		0,0	20
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
					0,1 дан паст	10	
					0,0	20	
					0,2	5	
					0,1	5	
			</				

27.	Ўпканинг қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) ўпканинг бўлагини, кисмини олиб ташланиши	40
	б) ўпканинг олиб ташланиши	60
28.	Кўкрак қафасини синиши	10
29.	Қовурғаларнинг синишлари:	
	а) битта қовурғани	5
	б) ҳар бир кейинги қовурғани	3
	Изоҳ: 1. Реанимация тадбирлари вақтида қовурғалар синганида суғурта товони умумий асосларда тўланади. 2. Қовурғанинг тоғай қисмининг синиши суғурта товони тўлашига асос бўлади. 3. Агар турли даволаш-профилактика муассасаларидан олинган маълумотномаларда шикастланган қовурғаларнинг сони турлича кўрсатилган бўлса, суғурта товони кўрсатилган қовурғалар сонининг энг кўп миқдорини инобатга олган ҳолда тўланади.	
30.	Кўкрак бўшлигининг тешиб ўтувчи яраланиши, шикастланиш юзасидан торакотомия:	
	а) кўкрак бўшлиғи органларининг шикастланиши мавжуд бўлмаганида.	10
	б) кўкрак бўшлиғи органларининг шикастланганида	20
	Изоҳ. Агар кўкрак қафаси ва унинг органлари шикастланиши муносабати билан ўпка ёки унинг қисми олиб ташланган бўлса, суғурта товони 27-бандга мувофиқ тўланади; бунда 30-банд қўлланилмайди.	
31.	Бўғиз, трахея шикастланишлари, тил ости суягининг синиши, шикастланиш муносабати билан ўтказилган трахеостомия, бегона жисми олиб ташлаш мақсадида бронхоскопия	10
32.	Бўғиз, трахея, тил ости суяги, қалқонсимон тоғайнинг шикастланишлари, нафас олишнинг бузилишини, овоз бўғиклиги ёки овоз йўқотилишини келтириб чиқарган шикастланиш муносабати билан ўтказилган трахеостомия, трахеостомик найчани тутиб юриш	30
	Изоҳ: 1. Агар суғурта товони 32-бандга мувофиқ тўланган бўлса, 31-банд қўлланилмайди. 2. Шу жумладан, агар Суғурта қилдирувчи ўзининг аризасида шикастланиш бўғиз ёки трахея функцияси бузилишини келтириб чиқарганлигини кўрсатган бўлса, мутахассис хулосасини олиш зарур.	
ЮРАК-ТОМИР ТИЗИМИДА		
33.	Юрак, унинг пардаси ва йирик магистрал томирларнинг шикастланиши	25
34.	Юрак, унинг пардаси ва йирик магистрал томирларнинг юрак етишмовчилигини келтириб чиқарган шикастланиши	50
35.	Йирик периферик томирларнинг қон айланиши бузилишини келтириб чиқармаган шикастланиши	10
36.	Йирик периферик томирларнинг томир етишмовчилигини келтириб чиқарган шикастланиши	30
	Изоҳ. Йирик магистрал томирларга қуйидагилар киради: аорта, ўпка, номсиз, уйқу артериялари, ички бўйинтуруқ веналари, юқори ва қуйи ичи ковак веналар, бўйиндаги ёқа вена, шунингдек ички органларда қон айланишини таъминлайдиган магистрал томирлар. Йирик периферик томирларга қуйидагиларни киритиш лозим: ўмров ости, қўлтиқ ости, елка, тирсак ва билакнинг пастки учдан бир қисмигача бўлган артериялар, ёнбош, сон, тиззаости, болдирнинг пастки учдан бир қисмигача бўлган олд ва орқа катта болдир артериялари, елка-бош, ўмров ости, қўлтиқ ости, сон ва тиззаости веналари.	
ОВҚАТ ҲАЗМ ҚИЛИШ ОРГАНЛАРИДА		
37.	Юқори жағ, ёноқ суяги ёки пастки жағнинг синиши, пастки жағнинг чиқиши	5
	Изоҳ: 1. Юқори жағ ва пастки жағ синишларида суғурта товони уларнинг ҳар бирининг шикастланишини ҳисобга олган ҳолда қўйиши йўли билан тўланади. 2. Жағ синишларида шикастланишининг бир томонлама ёки икки томонлама эканлиги ҳисобга олинмайди. 3. Стоматологик муолажалар вақтида тасодифан юз берган жағ синишида суғурта товони умумий асосларда тўланади. 4. Шикастланиш натижасида тишлар тўқилиши билан кечадиган ёки тишларни олиб ташлашда альвеоляр ўсимтасининг синиши суғурта товонини тўлаш учун асос бўлмайди.	

	5. Юқори жағ ва ёноқ суяги синишларида суғурта товони бир карра миқдорда тўланади.	
38.	Пасти жағнинг одатдаги чиқиши	15
	Изох. Пасти жағнинг одатдаги чиқишида суғурта товони фақат ушбу асорат суғурта даврида олинган шикастланиши натижасида юз берган ҳолларда тўланади.	
39.	Жағнинг куйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) жағ бир қисмининг мавжуд эмаслиги	40
	б) жағнинг мавжуд эмаслиги	80
	Изох: 1. Жағ ёки унинг бир қисми мавжуд эмаслиги муносабати билан суғурта товони тўланганида сонига боғлиқ бўлмаган ҳолда тишларнинг йўқотилиши. 2. Жағнинг шикастланиши оғиз бўйлигидаги бошқа органларнинг шикастланиши билан кечган ҳолларда, тўланиши лозим бўлган суғурта товонининг фоизи ушбу шикастланишларни ҳисобга олган ҳолда тегишли бандлар бўйича қўйиши йўли билан аниқланади.	
40.	Тилнинг шикастланиши (яраланиши, куйиши, совук уриши)	3
41.	Куйидагиларни келтириб чиқарган ҳолда тилнинг шикастланиши:	
	а) чандикларнинг ҳосил бўлиши (ўлчамидан қатъи назар)	5
	б) тилнинг дистал учдан бир қисми даражасида (учининг) мавжуд эмаслиги	15
	в) тилнинг ўртача учдан бир қисми даражасида мавжуд эмаслиги	30
	г) тилнинг ўзак даражасида мавжуд эмаслиги ёки тилнинг тўлиқ мавжуд эмаслиги	60
42.	Тишларнинг йўқотилиши:	
	а) 1 та тиш	5
	б) 2-3 та тиш	10
	в) 4 - 6 та тиш	15
	г) 7 - 9 та тиш	20
	д) 10 ва ундан ортик тиш	25
	Изох: 1. Шикастланиши натижасида ечиб олинмайдиган тиш протезлари синганида ёки йўқотилганида суғурта товони фақат таянч тишларнинг йўқотилишини ҳисобга олган ҳолда тўланади. Шикастланиши натижасида ечиб олинмайдиган тиш протезлари синганида суғурта товони тўланмайди. 2. 5 ёшгача бўлган болаларда сут тишлари йўқотилганида ёки синганида суғурта товони умумий асосларда тўланади. 3. Тишлар йўқотилганида ва жағ синганида тўланиши лозим бўлган суғурта товонининг миқдори қўйиши йўли билан 37 ва 42-бандлар бўйича аниқланади. 4. Шикастланиши натижасида тиш коронкасининг (камидан тўртдан бир қисмини) синиши ёки узилиб тушиши тиш йўқотилишига тенглаштирилади. 5. Агар шикастланиши муносабати билан олиб ташланган тиш имплантация қилинса, суғурта товони умумий асосларда тўланади. У олиб ташланган тақдирда, қўйишмча тўлов амалга оширилмайди.	
43.	Меъда-ичак йўллари бўлмаларининг шикастланиши (яраланиши, куйиши):	
	а) оғиз бўйлиғи, бўғиз, кизилўнгач, меъдани;	5
	б) кизилўнгач, меъдада бегона жисмларни функционал бузилишларга олиб келмаган олиб ташлаш мақсадида ўтказилган эзофагогастрострокопия	10
44.	Қизилўнгачнинг куйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши (яраланиши, куйиши):	
	а) кизилўнгачнинг торайиши	40
	б) кизилўнгачнинг беркилиб қолиши (гастростома мавжуд бўлганида), пластикадан кейинги ҳолат	100
	Изох. 44 б-банд бўйича тўланиши лозим бўлган суғурта товонининг фоизи шикастланиши олинган кундан эътиборан камидан 6 ой ўтгач аниқланади. Ушбу муддатдан олдин суғурта товони дастлабки тарзда 44 а-банди бўйича тўланади.	
45.	Овқат ҳазм қилиш органларининг куйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши (ёрилиши, куйиши, яраланиши), тасодифий ўткир захарланиши:	
	а) холецистит, дуоденит, гастрит, панкреатит, энтерит, колит, проктит, парапроктит	15
	б) меъда, ичак, орқа тешикнинг ёпишиб қолиш касаллиги (ёпишиб қолиши сабабли беркилиб қолиши юзасидан ўтказилган жаррохлик операциясидан кейинги ҳолат), чандикли торайиши (деформацияси)	30
	в) ичкада тешик, ичак-кинда тешик, меъда ости безида тешик пайдо бўлиши	50
	г) орқа тешикнинг нотабийлиги (колостома)	100
	Изох:	

	<p>1. "а", "б" кичик бандларида назарда тутилган шикастланиш асоратларида суғурта товони шикастланишдан кейин камида 3 ой ўтгач тўланади.</p> <p>2. Тўланиши лозим бўлган суғурта товонининг фоизи шикастланиш олинган кундан эътиборан камида 6 ой ўтгач 45-(в, г) бандлари бўйича аниқланади.</p> <p>Ушбу муддатдан олдин суғурта товони 45а банди бўйича тўланади.</p>	
46.	Олдинги корин девори, диафрагма шикастланиши жойида хосил бўлган чурра ёки агар жаррохлик операцияси шикастланиш муносабати билан ўтказилган бўлса, операциядан кейинги чандиқ соҳасида хосил бўлган чурра, шунингдек бундай чурра юзасидан ўтказилган операциядан кейинги ҳолат	10
	<p>Изоҳ:</p> <p>1. 46-банд бўйича суғурта товони қорин органлари шикастланиши муносабати билан белгиланган суғурта товонига, агар у ушбу шикастланишнинг бевосита оқибати бўлса, қўшимча равишда тўланади.</p> <p>2. Оғирликни кўтариш натижасида юзага келган қорин чурралари (киндик, қориннинг оқ чизиги, чов ва чов-мояк халтасига доир чурралар) суғурта товонини тўлашга асос бўлмайди.</p>	
47.	Трамва, тасодифий ўткир захарланиш натижасида қуйидагиларни келтириб чиқарадиган жигарнинг шикастланиши:	
	а) трамва ёки тасодифий ўткир захарланиш муносабати билан бевосита ривожланган гепатит (гепатоз)	10
	б) жаррохлик аралашуви ўтказилишига сабаб бўлган жигарнинг ёрилиши	15
	в) ўт қопининг олиб ташланиши	20
48.	Шикастланиши муносабати билан жигарнинг бир қисмини олиб ташланиши	30
49.	Талокнинг қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) талокнинг жаррохлик аралашувини талаб қилмайдиган капсула ости ёрилиши	5
	б) талокни олиб ташланиши	30
50.	Меъда, меъда ости беzi, ичак, қатқориннинг қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) меъда ости беzi сохта ўсмасини (кистасини) хосил бўлиши	20
	б) меъданинг 1/3 қисмигача, ичакнинг (қатқориннинг) 1/3 қисмигача бўлган қисмини олиб ташланиши (резекцияси)	30
	в) меъданинг 1/2 қисмигача, меъда ости беzi қуйруқ қисмининг 1/3 қисмигача, ичакнинг 1/2 қисмигача бўлган қисмини олиб ташланиши (резекцияси)	45
	г) меъданинг 2/3 қисмини, ичакнинг (қатқориннинг) 2/3 қисмини, меъда ости беzi танасининг 1/2 қисмини олиб ташланиши (резекцияси)	60
	д) меъдани, меъда ости безининг 2/3 қисмини, ичакни (қатқоринни) олиб ташланиши	80
	е) меъдани ичак билан ва меъда ости безининг бир қисми билан олиб ташланиши	100
51.	Қорин органларининг шикастланиши ва ушбу муносабат билан қуйидагиларнинг ўтказилиши:	
	а) лапароскопия (лапароцентез)	5
	б) қорин органлари шикастланишига шубҳа қилинганда лапаротомия	10
	в) қорин органлари шикастланганда лапаротомия	15
	г) такрорий лапаротомия	10
	<p>Изоҳ:</p> <p>1. Агар қорин органлари шикастланиши муносабати билан 47-50-бандлар бўйича суғурта товонини тўлаш учун асослар мавжуд бўлса, 51-банд қўлланилмайди.</p> <p>2. Агар овқат ҳазм қилиш тизими органларининг шикастланиши муносабати билан амалга оширилган жаррохлик аралашувида оғриқли ўзгарган орган шикастланганлиги ва аввал мавжуд бўлган касаллик муносабати билан унинг қисман ёки тўлиқ олиб ташланганлиги аниқланса, суғурта товони фақат 51 б банди бўйича тўланади.</p>	
	СИЙДИК-ЖИНСИЙ ЙЎЛЛАР ТИЗИМИДА	
52.	Буйракнинг қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) буйракнинг лат ейиши	
	б) буйракнинг бир қисмини олиб ташланиши	5
	в) буйракнинг олиб ташланиши	35
		60
53.	Сийдик чиқариш тизими органларининг (буйрақлар, сийдик йўллари, ковуқ, сийдик чиқариш каналининг) қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) цистит, уретрит	10
	б) пиелит, пиелонефрит, пиелоцистит, ковуқ хажмини кичрайиши	15
	в) гломерулонефрит, сийдик найининг, сийдик чиқариш каналининг торайиши	30
	г) буйрак етишмовчилиги	35

	д) сийдик найнинг, сийдик чиқариш каналининг беркилиб қолиши, сийдик-жинсий йўлларида тешик яралар	50
	Изох. Агар шикастланиш натижасида сийдик чиқариш тизимининг бир нечта органлари функциясининг бузилиши юз берса, тўланиши лозим бўлган суғурта товонининг фоизи 53-банддаги шикастланишининг оғирроқ оқибатини инобатга олувчи кичик бандлардан бири бўйича аниқланади.	
54.	Сийдик чиқариш тизими органларининг шикастланиши ва шу муносабат билан жаррохлик операциясининг ўтказилиши:	
	а) органлар шикастланганлигига шубха қилинганда	10
	б) органлар шикастланганлигида	15
	в) шикастланиш муносабати билан амалга оширилган такрорий жаррохлик операцияси	10
	Изох. Агар шикастланиш муносабати билан буйрак тўлиқ ёки унинг бир қисми олиб ташланган бўлса, суғурта товони 52-(б, в) банди бўйича тўланади; бунда 54-банд қўлланилмайди.	
55.	Жинсий органлар ёки сийдик чиқариш тизими органларининг шикастланиши (яраланиши, узилиши, куйиши, совуқ уриши)	5
56.	Жинсий органлар тизимининг қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) битта тухумдонни, бачадон найчасини, мойкни йўқотилиши	15
	б) ҳар иккала тухумдонни, бачадон найчаларини, мойкларни, олатнинг қисмини йўқотилиши	30
	в) аёлларда бачадонни қуйидаги ёшда йўқотилиши:	
	40 ёшгача	50
	40 ёшдан 50 ёшгача	30
	50 ва ундан катта ёшда	15
	г) олатнинг йўқотилиши	50
	ЮМШОҚ ТЎҚИМАЛАРДА	
57.	Юз тўқималарининг, бўйин олд-ён томондаги юзаларининг, жағ ости соҳасининг қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) хусннинг ўртача бузилиши	5
	б) хусннинг сезиларли бузилиши	15
	в) хусннинг кескин бузилиши	40
	г) хусннинг хунук даражада бузилиши	70
	Изох: 1. Косметик жиҳатдан сезиларли чандиқларга атрофдаги тери рангидан фарқланмаган, унинг юзасига нисбатан ичига кирган ёки бўртиб чиққан, тўқималарни тортиб турувчи чандиқлар киради. Хусннинг хунук даражада бузилиши – бу механик, кимёвий, термик ва бошқа зўравонлик билан қилинган таъсирлари натижасида одам юзи табиий кўринишининг кескин ўзгариши. 2. Агар юз чаноғи суякларининг синиқ бўлаклари силжиган ҳолда синиши муносабати билан жаррохлик (очиқ репозиция) ўтказилган ва бунинг натижасида юзда чандиқ ҳосил бўлган бўлса ҳамда агар ушбу чандиқ хуснни у ёки бу даражада бузса, суғурта товони синиши ва жаррохликдан кейинги чандиқни ҳисобга олган ҳолда тўланади. 3. Агар юз юмшоқ тўқималарининг, бўйин олд-ён томондаги юзаларининг, жағ ости соҳасининг шикастланиши натижасида чандиқ ёки хуснни бузувчи пигмент доғ ҳосил бўлган ва шу муносабат билан суғурта товонининг тегишли қисми тўланган бўлса, сўнгга суғурталанган шахс шунингдек хуснни бузувчи янги чандиқлар (пигмент доғлари) ҳосил бўлишини келтириб чиқарган такрорий шикастланишни олса, суғурта товони такрорий шикастланишни ҳисобга олган ҳолда яна тўланади.	
58.	Бошнинг соч қисми, тана, қўл ва оёқлар юмшоқ тўқималарининг битганидан кейин қуйидагича миқдордаги юзаларда чандиқлар ҳосил бўлишини келтириб чиқарган шикастланиши	
	а) 2,0 дан 5,0 кв. см гача	3
	б) 5 кв. см дан тана юзасининг 0,5% гача	5
	в) тана юзасининг 0,5% дан 2,0% гача	10
	г) тана юзасининг 2,0% дан 4,0% гача	15
	д) тана юзасининг 4% дан 6% гача	20
	е) тана юзасининг 6% дан 8% гача	25
	ж) тана юзасининг 8% дан 10% гача	30
	з) тана юзасининг 10% ва ундан ортиғи	35

	Изох. <i>Текиширувдан ўтаётган шахс танаси юзасининг I фоизи унинг қўл панжаси ва бармоқлари майдонига тенг. Ушбу майдон билан суяги бўғинидан III бармоқ тирноқ бўғини учига қадар ўлчанадиган қўл панжаси узунлигини II-V панжа ўзаги бошчалари даражасида (I бармоқ ҳисобга олинмаган ҳолда) ўлчанадиган унинг энига кўпайтириш йўли билан квадрат сантиметрларда аниқланади.</i>	
59.	Тана, қўл ва оёқлар юмшоқ тўқималарининг қуйидаги юзада пигмент доғлари ҳосил бўлишини келтириб чиқарадиган шикастланиши:	
	а) тана юзасининг 1% дан 2% гача	3
	б) тана юзасининг 2% ва ундан ортиғи	5
60.	Куйиш касаллиги, интоксикация, куйиш билан боғлиқ шок	10
	Изох. <i>60-банд бўйича суғурта товони куйиш ёки совуқ урдириш муносабати билан тўланадиган суғурта товонига қўшимча равишда тўланади.</i>	
61.	Мушак чурраси, посттравматик периостит юзага келишини, мушак ва пайларнинг узилишини келтириб чиқарадиган юмшоқ тўқималарнинг ёпик шикастланиши; травма муносабати билан пластик операция ўтказилиши учун мушак ёки фациал трансплантатни олиш, шунингдек юмшоқ тўқималарда олиб ташланмаган бегона жисмлар, сўрилмаган гематома	5
УМУРТҚА ПОҒОНАСИДА		
62.	Умуртқада умуртқа суяги, тўш суяги ва бўғин ўсимталарининг синиши ёки чиқиши:	
	а) битта-иккитаси	20
	б) уч ва ундан ортиғи	30
63.	Умуртқа пайларининг қисман ёки тўлиқ узилиши, умуртқаларнинг кичикрок даражада чиқиши	20
	Изох: <i>1. Агар умуртқа шикастланиши муносабати билан жарроҳлик билан даволаш ўтказилган бўлса, қўшимча равишда 15% миқдорда суғурта товони тўланади. 2. Агар умуртқаларнинг синиши ёки чиқиши орқа мия шикастланиши билан кечадиган бўлса, суғурта товони ҳар иккала шикастланишларни ҳисобга олган ҳолда қўйиш йўли билан тўланади.</i>	
64.	Кўндаланг ёки қилтикли ўсмаларнинг синиши:	
	а) битта-иккитаси	5
	б) уч ва ундан ортиғи	10
	Изох. <i>Агар бир шикастланиш натижасида умуртқа танасининг синиши, пайларнинг шикастланиши, кўндаланг ёки қилтикли ўсмаларнинг синиши юз берса, суғурта товони энг оғир шикастланишни назарда тутадиган банд бўйича бир марта тўланади.</i>	
65.	Думғаза суягининг синиши, думғаза умуртқаларининг чиқиши	10
66.	Думғаза умуртқаларининг синиши ёки чиқиши ва шу муносабат билан думғазанинг олиб ташланиши	20
	Изох. <i>Агар бир шикастланиш натижасида умуртқадаги ҳар қандай бўлимнинг, шунингдек думғаза ёки дум суягининг синиши (чиқиши) юз берса, суғурта товони ҳар бир шикастланишни ҳисобга олган ҳолда қўйиш йўли билан тўланади.</i>	
КЎЛЛАРДА		
КУРАК ВА ЎМРОВ СУЯГИДА		
67.	Курак, ўмров суягининг синиши, акромиал-ўмров, кўкрак-ўмров бўғинларининг узилиши:	
	а) битта суякнинг синиши ёки битта бўғиннинг узилиши	5
	б) иккита суякнинг синиши, иккита бўғиннинг узилиши ёки битта суякнинг синиши ва битта бўғиннинг узилиши	10
	в) битмаган синиқ, сохта бўғин, иккита бўғимнинг узилиши ва битта суякнинг синиши, иккита суякнинг синиши ва битта бўғимнинг узилиши	15
	Елка бўғини	
68.	Елка бўғинининг шикастланиши (курак бўғини ботиғининг, елка суяги бошчасининг, анатомик бўйинчасининг, катта бўртмачасининг синиши, пайлар, бўғин халтачасининг узилиш, елканинг чиқиши):	
	а) битта суякнинг синиши, елканинг чиқиши, пайларнинг, бўғин халтачасининг шикастланиши	5
	б) иккита суякнинг синиши, синиш-чиқиш	10
	в) суякнинг (суякларнинг) синиши ва пайларнинг шикастланиши, битмаган синиқ	15
69.	Елка бўғинининг қуйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) елканинг одатий чиқиши	20
	б) бўғинда ҳаракатларнинг йўқлиги (анкилоз)	45

	в) суякларни ташкил килувчи бўғин юзаларини резекция қилиш натижасида "осилиб турувчи" елка бўғини	60
	Изох: 1. Агар 67, 68, 69-бандларда санаб ўтилган шикастланишлар муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилмаган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади. Бунда трансплантанти олиш учун қўшимча тўлов олинмайди. 2. Одатдаги чиқишда, агар ушбу чиқиш суғурта шартномаси амал қилиши даврида содир бўлган бирламчи чиқиш натижасида юз берган бўлса, суғурта товони тўланади. Елканинг бирламчи чиқиши табиқиси уни жойига қўйиши амалга оширилган даволаш муассасаси томонидан тасдиқланган бўлиши керак. Елканинг одатдаги чиқиши такрорланганида суғурта товони тўланмайди. 3. Агар елка бўғинининг шикастланиши муносабати билан 68-банд бўйича суғурта товони тўланган бўлса, сўнгра 69-бандда санаб ўтилган асоратлар юзага келган бўлса, суғурта товони илгари амалга оширилган тўловни инобатга олган ҳолда уни айириб ташлаш йўли билан 69-банднинг кичик бандларидан бирига мувофиқ тўланади.	
	ЕЛКАДА	
70.	Елка суягининг ҳар қандай даражадаги синиши (бўғин соҳаси бундан мустасно):	
	а) синик бўлаклари силжимаган ҳолда синиши	15
	б) синик бўлаклари силжиган ҳолда синиши	25
	Изох. Агар елка синиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади.	
71.	Куйидаги ҳолларда қўлнинг травматик ампутацияси ёки унинг ампутацияга олиб келган оғир шикастланиши:	
	а) курак, ўмров ёки уларнинг бир қисмида	80
	б) елкада ҳар қандай даражада	75
72.	Сохта бўғин (битмаган синик) ҳосил бўлган ҳолда асоратланган елка суягининг синиши	45
	Изох. 72-банд бўйича суғурта товони шикастланиш олинганидан кейин камида 9 ой ўтгач тўланади. Агар елканинг синиши муносабати билан илгари суғурта товони тўланган бўлса, унинг миқдори яқиний қарор чиқарилганида айириб ташланади.	
	ТИРСАК БУЎГИНИДА	
73.	Тирсак бўғини соҳасида шикастланишлар (бўғинни, шу жумладан метафизар бўғинни ташкил этувчи суякларнинг синиши, пайларнинг, бўғин халтачасининг шикастланиши, билакнинг чиқиши):	
	а) синик бўлаклари силжимаган, пайлари шикастланмаган ҳолда битта суякнинг синиши	5
	б) синик бўлаклари силжимаган ҳолда иккита суякнинг синиши	10
	в) синик бўлаклари силжиган ҳолда суякнинг (суякларнинг) синиши	15
74.	Тирсак бўғини соҳасида куйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиш:	
	а) бўғинда ҳаракатларнинг йўқлиги (анкилоз)	40
	б) "осилиб турувчи" тирсак бўғини (суякларини ташкил этувчи бўғин юзалари резекцияси натижасида)	50
	Изох: Агар тирсак бўғини шикастланиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади.	
	БИЛАКДА	
75.	Билак суякларининг (диафизининг) синиши:	
	а) битта суякнинг синиши	10
	б) иккита суякнинг синиши, битта суякнинг синиши ва иккинчисининг чиқиши	15
76.	Сохта бўғин (битмаган синик) ҳосил бўлган ҳолда асоратланган билакнинг битта ёки ҳар иккала суягининг синиши:	
	а) билакнинг битта суягининг синиши	25
	б) билакнинг иккита суягининг синиши	40
	в) билакнинг битта суягининг синиши ва иккинчи суягида битмаган синик мавжудлиги	35
	Изох: 1. Агар билак суякларининг синиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади. 2. Битмаган синик ёки сохта бўғин муносабати билан суғурта товони шикастланишидан кейин камида 9 ой ўтгач тўланади.	
77.	Травматик ампутация ёки билакнинг ҳар қандай даражада ампутациясига олиб келган оғир шикастланиши	65
	БИЛАК СУЯГИ БУЎГИНИДА	

78.	Билак суяқларининг дистал метафиз соҳасида (типик жой) синиши, билакдан таралган суяк бўғинларини ташкил этган суяқларнинг ички бўғин синишлари, бўғин пайларининг шикастланиши, қўл панжасининг чиқиши	10
79.	Билакдан таралган суяк бўғинининг ушбу бўғинда ҳаракатлар йўқлигига (анкилозга) олиб келган шикастланиши	30
	<i>Изох. Агар билакдан таралган суяк бўғини соҳасида шикастланиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади.</i>	
	ҚўЛ ПАНЖАСИДА	
80.	Билак суяқларининг, битта қўл панжаси ўзагининг синиши ёки чиқиши:	
	а) битта суяқнинг (рухсимон суяқдан ташқари)	5
	б) икки ва ундан ортиқ суяқларнинг, рухсимон суяқнинг	10
	в) битмаган синиқлар, сохта бўғинларнинг мавжудлиги	15
	<i>Изох. Агар қўл панжаси шикастланиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади.</i>	
81.	Қўл панжасининг травматик ампутацияси ёки панжанинг ўзак суяқлари ёки билак суяқлари даражасида ампутациясига олиб келган шикастланиши	65
	ҚўЛ БАРМОҚЛАРИДА	
	Биринчи бармоқда	
82.	Бармоқ бўғини (бўғинлари) суяқларининг синиши, чиқиши, юмшоқ тўқималари нуқсон мавжуд бўлгани ҳолда яраланиши, бармоқ пайининг (пайларининг) шикастланиши, милкак (тирноқ остининг яллиғланиб йиринг бойлаши) (85-бандга изоҳга қаранг).	5
83.	Бармоқнинг унда ҳаракатланиш йўқлигини келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) битта бўғинда	10
	б) бармоқнинг иккита бўғимида	15
84.	Бармоқнинг травматик ампутацияси ёки қуйидаги даражада бармоқ ампутациясини келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) тирноқ бўғинини ва бармоқнинг бўғинлараро бўғинини	10
	б) бармоқнинг асосий бўғинини, панжа ўзаги суяги-бармоқ бўғинини (бармоқни йўқотилиши)	20
	в) панжа ўзаги суягини	25
	Иккинчи, учинчи, тўртинчи, бешинчи бармоқларда	
85.	Бармоқ бўғини (бўғинлари) суяқларининг синиши, чиқиши, юмшоқ тўқималари нуқсон мавжуд бўлгани ҳолда яраланиши, бармоқ пайининг (пайларининг) шикастланиши, милкак (тирноқ остининг яллиғланиб йиринг бойлаши)	5
	<i>Изох. 82 ва 85-бандлар бўйича суғурта товони фақат тери ости, пай, бўғин ёки суяк милқаки мавжуд бўлган тақдирда тўланади. Тирноқ олди тўқималарининг яллиғланиши (паронихия) суғурта товонини тўлаш учун асос бўлмайди.</i>	
86.	Бармоқнинг травматик ампутацияси ёки қуйидаги даражада бармоқ ампутациясини келтириб чиқарган шикастланиш:	
	а) тирноқ бўғинини (бармоқ бўғинини йўқотилиши)	5
	б) бармоқнинг ўрта бўғинини (бармоқнинг иккита бўғинини йўқотилиши)	10
	в) бармоқнинг асосий бўғинини (бармоқни йўқотилиши)	15
	в) панжа ўзаги суягини	20
87.	Травматик ампутация ёки битта қўл панжасидаги барча бармоқлар ампутациясини келтириб чиқарган шикастланиш	65
	<i>Изох. Битта суғурта шартномаси амал қилиши даврида қўл панжасининг бир нечта бармоқлари шикастланганида суғурта товони ҳар бир шикастланишни ҳисобга олган ҳолда қўйиши йўли билан тўланади. Бироқ унинг миқдори битта қўл панжаси учун 65% дан ва ҳар иккала қўл панжаси учун 100% дан ошмаслиги керак.</i>	
	ТОС СУЯГИДА	
88.	Тос суяқларининг синиши:	
	а) коворга билан қорин орасидаги куракнинг синиши	5
	б) қов, куймуч суягининг, коворга билан қорин орасидаги бирлашган бўғиннинг, кўст суягининг синиши	10
	в) икки ва ундан ортиқ суяқларнинг синиши	20
89.	Қов суяқлари, думғаза-ковурга ва қорин орасида бирлашган бўғинининг узилиши:	
	а) битта бўғинининг узилиши	10
	б) иккита бўғинининг узилиши	15
	в) учта бўғинининг узилиши	20
	Изох:	

«XALQ SUG'URTA» AJ

	<p>1. Агар тос суяклари синиши ёки бўгинларнинг узилиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади.</p> <p>2. Агар битта шикастланиш натижасида тос суяklarининг синиши ва бўгинларнинг узилиши юз берса, суғурта товони ҳар бир шикастланишни ҳисобга олган ҳолда қўшимча йўли билан тўланади.</p>	
ОЁҚЛАРДА		
ТОС-СОН БЎГИНИДА		
90.	Сон суяги бошчаси, бўйинчасининг синиши, пайларининг шикастланиши, сон суяги чиқиши	20
	Изоҳ. Агар тос-сон бўгини шикастланиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, бир марта 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади.	
91.	Тос-сон бўгинининг куйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиши:	
	а) бўгиннинг ҳаракатсизлиги (анкилоз)	50
	б) "осилиб турувчи" бўгин (сон суяги бошчаси, юқори кўсти чуқурчаси резекцияси натижасида)	70
	в) эндопротезлаш	45
СОН СУЯГИДА		
92.	Сон суягининг ҳар қандай даражада синиши (бўгинлар соҳаси бундан мустасно):	
	а) бўлаклар силжимаган ҳолда	20
	б) бўлаклар силжиган ҳолда	25
	Изоҳ. Агар сон суяги синиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади.	
93.	Сохта бўгин (битмаган синиқ) ҳосил бўлиши билан асоратланган сон суягининг синиши.	55
	Изоҳ. Битмаган синиш ёки сохта тос бўгини муносабати билан суғурта товони шикастланиш олинганидан кейин камидан 9 ой ўтгач тўланади. Агар илгари сон суяги синиши муносабати билан суғурта товони тўланган бўлса, унинг миқдори яқуний қарор қабул қилинганда айириб ташланади.	
94.	Травматик ампутация ёки сон суягининг ҳар қандай даражасида оёқнинг ампутациясига олиб келган оғир шикастланиши:	
	а) битта оёқнинг шикастланиши	70
	б) ягона оёқнинг шикастланиши	100
ТИЗЗА БЎГИНИДА		
95.	Тизза бўгинининг куйидагиларни келтириб чиқарган шикастланишлари:	
	а) гемартроз, менискни (менискларни), пайларни шикастланиши, суяк бўлакларини узилиши	5
	б) тизза усти суягини синиши	10
	в) тизза бўгинини ташкил этувчи суякларнинг синиши (тоснинг дистал эпифизи ва катта болдир суягининг проксимал эпифизи), болдирнинг чиқиши	20
	Изоҳ: 1. Агар тизза бўгини соҳасида шикастланиш муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, бир марта 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади. 2. Тизза бўгинининг турли шикастланишлари бирга мавжуд бўлганда, суғурта товони 95-банднинг кичик бандларидан энг оғир шикастланишни назарда тутувчи битта кичик бандига мувофиқ бир марта тўланади.	
96.	Тизза бўгини соҳасида куйидагиларни келтириб чиқарган шикастланишлар:	
	а) бўгинда ҳаракатланишнинг йўқлиги	35
	б) тизза бўгини суякларини ташкил этувчи бўгин сиртларининг резекция натижасида "осилиб турувчи" тизза бўгини	45
БОЛДИРДА		
97.	Болдир суягининг синиши:	
	а) кичик болдир суяги синиши	5
	б) катта болдир суяги синиши	15
	в) ҳар иккала суякни синиши	20
	Изоҳ: 1. Агар болдир суякларининг синиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, бир марта 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади. 2. 97-банд бўйича суғурта товони куйидаги ҳолларда аниқланади: - кичик болдир суягининг юқори ва ўрта учдан бир қисми синишларида; - катта болдир суяги диафизининг ҳар қандай даражадаги синишларида;	

	- катта болдир суягининг диафиз соҳасидаги (юқори, ўрта, қўйи учдан бир қисми) синишларида ва кичик болдир суягининг юқори ва ўрта учдан бир қисми синишларида. 3. Агар травма натижасида тизза ва болдир-товон бўғинида катта болдир суягининг ички бўғин синиши ва диафиз соҳасида кичик болдир суягининг синиши юз берган бўлса, суғурта товони 95 ва 97-банд бўйича ёки 100 ва 97-банд бўйича қўйиши йўли билан тўланади.	
98.	Травматик ампутация ёки болдирнинг ампутациясини келтириб чиқарган ҳар қандай даражадаги оғир шикастланиш	60
99.	Сохта бўғин (битмаган синик) ҳосил бўлиши билан асорат қолдирган ҳолда болдирнинг битта ёки ҳар иккала суяги синиши:	
	а) кичик болдир суяги синиши	10
	б) катта болдир суяги синиши	30
	в) ҳар иккала суякни синиши	40
	г) кичик болдир суяги синиши ва катта болдир синган суягининг битиги	25
	д) катта болдир суяги синиши ва кичик болдир синган суягининг битиги	35
	Изоҳ. 99-банд бўйича суғурта товони шикастланиш олгандан кейин камида 9 ой ўтгач тўланади.	
БОЛДИР-ТОВОН БЎҒИНИДА		
100.	Болдир-товон бўғини соҳасида шикастланишлар:	
	а) болдир-товон бўғини пайларининг шикастланиши, тўпик суякларидан бирининг ёки катта болдир суяги чеккасининг синиши	5
	б) ҳар иккала тўпик суякларининг синиши, ҳар иккала тўпик суякларининг катта болдир суяги чеккаси билан синиши, дистал тос суяклари аро синдесмознинг узилиши	10
	в) битта ёки ҳар иккала тўпик суякларининг катта болдир суяги чеккаси билан синиши, дистал тос суяклари аро синдесмознинг узилиши ва оёқ қафти суягининг ярим чиқиши (чиқиши) билан	15
101.	Болдир-товон бўғини соҳасида қўйидагиларни келтириб чиқарган шикастланиш:	
	а) болдир-товон бўғинида ҳаракатларнинг йўқлиги (анкилоз)	35
	б) "осилиб турувчи" болдир-товон бўғини (уни ташкил этувчи суякларнинг бўғин юзаларини резекция қилиш натижасида)	40
	Изоҳ: 1. Агар болдир-товон бўғинининг шикастланиши натижасида жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 10% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади. 2. Кичик болдир суягининг дистал (пастки) учдан бир қисмининг синиши ташқи тўпик суяги синишига тенглаштирилади.	
102.	Ахилл пайнининг шикастланиши:	
	а) консерватив даволашда	10
	б) жарроҳлик йўли билан даволашда	20
ОЁҚ КАФТИДА		
103.	Оёқ қафти суягининг (суякларининг) синиши ёки чиқиши, пайларнинг шикастланиши:	
	а) битта-иккита суякларнинг синиши, пайларнинг узилиши	5
	б) учта ва ундан ортик суякларнинг синиши	10
	в) битмаган синиш, сохта бўғин	15
	Изоҳ: 1. Агар оёқ қафти суякларининг синиши ёки чиқиши ёки пайларининг узилиши муносабати билан жарроҳлик аралашувлари ўтказилган бўлса, 5% миқдорда қўшимча суғурта товони тўланади. 2. Турли шикастланишлар натижасида юз берган оёқ қафти суякларининг синган ёки чиққан тақдирда, суғурта товони ҳар бир шикастланиш фактини ҳисобга олган ҳолда тўланади.	
104.	Травматик ампутация ёки қўйидагилар даражасида оёқ қафти ампутациясини келтириб чиқарган оёқ қафтининг оғир шикастланиши:	
	а) а) оёқ қафтига доир суяклар-бармоқлар суяги бўғинлари даражасида (оёқ қафтида барча бармоқларнинг йўқлиги)	30
	б) оёқ қафтига доир суяклар даражасида	35
	в) оёқ қафтига доир суяклардан олдинги даражасида	40
	г) тўпик, товон суяклари, болдир-товон бўғини даражасида	50
ОЁҚ КАФТИ БАРМОҚЛАРИДА		
105.	Битта оёқ қафтидаги бармоқ бўғинининг (бўғинларининг) синиши, чиқиши, пайнинг (пайларнинг) шикастланиши:	

	а) бармоқдаги битта ёки бир нечта бўғинларнинг синиши ёки чиқиши, битта ёки иккита бармоқдаги пайларнинг шикастланиши	5
	б) бармоқдаги битта ёки бир нечта бўғинларнинг синиши ёки чиқиши, учта ёки бешта бармоқдаги пайларнинг шикастланиши	10
106.	Травматик ампутация ёки бармоқлар ампутациясини келтириб чиқарган шикастланиш:	
	биринчи бармоқ ампутациясини:	
	а) бармоқдаги тирноқ бўғини даражасида (тирноқ бўғинини йўқотилиши)	5
	б) бармоқдаги асосий бўғин даражасида (бармоқни йўқотилиши)	10
	иккинчи, учинчи, тўртинчи, бешинчи бармоқлар ампутациясини:	
	в) бармоқдаги тирноқ бўғинлари ёки ўрта бўғинлар даражасида битта-иккита бармоқларни йўқотилиши	5
	г) бармоқдаги асосий бўғинлар даражасида битта-иккита бармоқларда (бармоқларни йўқотилиши)	10
	д) бармоқдаги тирноқ бўғинлари ёки ўрта бўғинлар даражасида учта-тўртта бармоқларда	15
	е) бармоқдаги асосий бўғинлар даражасида учта-тўртта бармоқларда (бармоқларни йўқотилиши)	20
107.	Травмадан кейинги тромбофлебит, лимфостаз, остеомиелит, трофика бузилиши ривожланишини келтириб чиқарувчи шикастланиш.	10
	Изох: 1. 107-банд қўл ёки оёқлар шикастланиши оқибатида юз берган тромбофлебитлар, лимфостаз ва трофика бузилишларида (бундан йирик периферик томирлар ва нервлар шикастланиши мустасно), аммо шикастланишдан кейин камида 6 ой ўтгач қўлланилади. 2. Қўл ва оёқ панжалари бармоқларининг йирингли яллигланиши 107-банднинг қўлланилиши учун асос бўлмайди.	
108.	Травматик шок	10
	Изох. 108-банд бўйича суғурта товонини тўлаш шикастланиш натижасида юз берган бошқа шикастланишлар муносабати билан тўланган тўловларга қўшимча равишда амалга оширилади.	

Изох:

1. Суғурталанган шахс вафот этганида ёки унга ногиронлик белгиланганида суғурта товони қўлидаги миқдорда, илгари тўланган суғурта товонларини айириб ташлаган ҳолда амалга оширилади:

жабрланувчининг вафот этиши	-	100%
I гуруҳ ногиронлигига олиб шикастланиши	-	100%
II гуруҳ ногиронлигига олиб шикастланиши	-	100%

2. Суғурталанган шахс бир нечта турдаги шикастланишларни олган тақдирда, агар жадвалда келтирилган изоҳларда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, суғурта тўлови шикастланишларнинг ҳар бирини ҳисобга олган ҳолда қўшиб бориш йўли билан тўланади.

